

λέγω τῆς παχυτήτος. Οὕτως ἀγροΐκος σὺ καὶ παχύς. Εἰ μὲν γὰρ εἷς ἦν καὶ οἶον εἰπεῖν συνεχῆς ὁ πρὸς ἐμέ σου λόγος, ἅπαξ ἐκφωνηθεῖς, εἴτ' ἐγὼ τὸν αὐτὸν ὁμοῦ χρηστὸν καὶ φαῦλον ἐκάλουν, εἶχεν ἄν σου χώραν ὁ λόγος καὶ τι λέγειν ἐδόκεις ἄν. Εἰ δὲ πολλοὶ καὶ
 5 διωρισμένοι καὶ διαφόρως ἐκφωνηθέντες καὶ ἐν παρατάσει χρόνου καὶ οὐκ ἐν ἐνὶ καὶ ταύτῳ ὑποκειμένῳ, οὐκ εἰκὸς ἦν ἐνίους μὲν εἶναι χρηστοὺς, ἐνίους δὲ καὶ φαύλους; Πῶς οὖν κατὰ σέ ταῦτ' ἄρα χρηστὰ καὶ βλαπτικὰ γενόμενα;

Ἄλλὰ γὰρ τοιοῦτόν σου καὶ τὸ τὴν παρ' Ἑλλησιν γραμματικὴν
 10 μηδὲν εἶναι τῶν ὄντων ἐκείνων ἡγῆ, περὶ ὧν ὁ γε φιλόσοφος φροντίζει, τὴν δὲ παρὰ τοῖς Λατίνοις καὶ μάλα. Ἄλλὰ μὴν οὐδὲν ἀλλήλοις διενηνόχατον· ἡ αὐτὴ γὰρ τῆ τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν Λατίνων, ἐπεὶ καὶ παρ' αὐτῆς ἔχει τὰς ἀρχὰς λαβοῦσα, εἰ μὴ που γέ τις κατὰ διάλεκτον καὶ μόνον διενηνοχέει φήσει. Οὐκοῦν ἄρα κατὰ τὴν σὴν
 15 ὑπόθεσιν ἔσται καὶ οὐκ ἔσται τῶν ὑποκειμένων ἢ γραμματικὴ τῷ φιλοσόφῳ. Ἄλλ' ἀδύνατον τοῦτο κομιδῆ καὶ ἄτοπον· οὕτω γὰρ τὸ τῆς ἀντιφάσεως ἀξίωμα ἀναιρεῖται. Θάτερον γὰρ τῶν μερῶν αὐτῆς πάντως ἀληθεύειν δεῖ, θάτερον δὲ ψεύδεσθαι. Ἔδει οὖν ἀπλῶς τὴν γραμματικὴν εἰπεῖν· οὕτω γὰρ τι καὶ λέγειν ἐδόκεις, ὧ μάταιε.
 20 Ὅρας ὁ τὰς ἀρχὰς τῶν ὄντων ἐπαγγελλόμενος εἰδέναι οἶος σὺ διαλεκτικός. Ἄρ' οὐκ ἐλέγχῃ μάλα σαφῶς ἐκεῖνα σεαυτὸν περιβάλλων, ἃ καθ' ἡμῶν αὐτὸς ἀφῆκας ταῦτ' ἡγούμενος καὶ ὄντα καὶ μὴ ὄντα καὶ τὰναντία συναληθεύειν οἰόμενος; Ἐπειτα ποῦ παρὰ τῶν ἐμῶν ἀκηκοὼς ἔχεις γραμμάτων, ὡς γε ἐγὼ τὴν γραμματικὴν μέρος εἶναι
 25 τῶν ὄντων οὕτως ὑπέληφα, ὡς ἐξ ἀνάγκης καὶ ταύτην ὑποκεῖσθαι τῷ πρώτῳ φιλοσόφῳ; Πότερον ὅτι σου τὴν φύσιν περιληπτικὴν τῆς τῶν ὄντων φύσεως εἶπον; || Ἄλλ' οὐχ ὡς φιλοσόφῳ σοι τοῦτο

καὶ
 4. χῶραν καὶ τι 4-5. πολλοὶ, διορισμένοι 8. Τοῦ ἀλλὰ προηγείται ἢ ἀλλ' οὐδὲν πρόσθετον ἀντιστοιχεῖ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον ἐν τῇ ᾧα. τοιοῦτον 12. δι' ἐνηνόχατον 20. ἐπαγγελλόμενος
 21. ἀρ' 27. οὐχ'

παρ' ἡμῶν εἴρηται, ἀλλ' ὡς ἴσα καὶ θεῶ δοκοῦντί σοι τὰ πάντ' εἰδέναι. Σὺ δὲ εἴτε τὴν εἰρωνεῖαν ἀγνοῶν τοῦ λόγου, ἅτε παχὺς ὢν, εἴτε καὶ γνοὺς, εἴτα μὴ δυνάμενος ἀντειπεῖν, πρὸς διαβολὰς ἐχώρησας, καὶ τὴν γραμματικὴν ἐκείνων εἶναι με τῶν ὄντων νομίζειν ὑπέθου, ἃ τῷ φιλοσόφῳ σοι ὑπόκειται· ὅθεν καὶ δὴ συλλογισμούς τινας τάχα καὶ συμπεράσματα ἐπάγων ἐπιχειρεῖς ἐλέγχειν με κακῶς ὑπειληφῶτα περὶ τούτων. Ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ τὴν ἐπίνοιαν, δι' ἣν οὕτω τοῖς λόγοις ἐπεχείρησας. Ἐπιδειῖξαι καὶ γὰρ βουλόμενος, ὅτι σοι φιλοσοφίας μέτεστι, καὶ συλλογισμοῖς δὴ τισὶ καὶ συμπεράσμασι κεχρῆσθαι οἶδας. Οὕτω τοὺς πρὸς ἡμᾶς σου διήνεγκας λόγους. Ταῦτ' ἄρα καὶ περὶ Ἀκαδημαϊκῶν ἐμνήσθης, ὡς ἂν σε καὶ συναϊρεσιώτην ἐκείνων ἡγησώμεθα. Θαυμάζω δὲ, ὅτι μὴ καὶ τῶν λοιπῶν ἐμνήσθης αἰρεσιωτῶν, Περιπατητικῶν φημι καὶ Ἐρετριῶν καὶ Κυρηναϊκῶν καὶ Μεγαρικῶν καὶ ἐφεκτικῶν καὶ Πρωταγορείων καὶ Κυνικῶν καὶ Ἐπικουρείων καὶ Πυθαγορείων, ὅπως σου καὶ μᾶλλον τὴν πολυμαθεῖαν ἐντεῦθεν κατὰ τὰς ὁμιλίαις ποιοῦντος τοῦ Πλάτωνος. Οὐ τὴν σχολὴν γελάσωμεν; Ἐπεὶ καὶ μαθηματικὸν σεαυτὸν ἐμφῆναι βουλόμενος καὶ περὶ ἀστέρων ἔχοντά τι λέγειν, ἐπίτηδες ἡμᾶς ἐρωτηθέντας ὑπὸ τοῦ τῶν σοφῶν διαβάλλεις περὶ πρώτην τῆς νυκτὸς ὥραν περὶ τινος ἀστέρος κατ' ἀνατολὰς φαινομένου, ὅστις ἄρ' ἦν ἐκεῖνος τῶν ἀστέρων εἰπεῖν, Ἀφροδίτην τοῦτον εἶναι ἀποκριθῆναι, ἀμαθῶς δῆλα δὴ. Ἐντεῦθεν καὶ γὰρ ὡςπερ ἐπιδιορθούμενος καὶ περὶ Ἀφροδίτης ἡμᾶς διδάσκεις καὶ ὡς οὐκ ἐπέκεινα τῶν μη μοιρῶν ἀφίσταται τοῦ ἡλίου. Ἐντεῦθεν πάντως σε καὶ ἀστρονόμον ἡμᾶς οἰηθῆναι

1. δοκοῦντί σοι οὗ διαγραφέντος ἐγράφη ἄνωθεν χειρὶ νεωτέρᾳ σὺ 3. δυναμένων διορθωθέν ἄνωθεν νεωτέρᾳ χειρὶ εἰς δυνάμενος 4. εἶναι 6 τινὰς 8 τοῖς λόγοις διορθωθέν ἄνωθεν νεωτέρᾳ χειρὶ εἰς τῶν λόγων ἐπεχείρησας τῶν γραμμάτων εἰς ἀντικαταστησάντων τὸ πρῶτον γραφέν ω 14 φημι Γραπτέον Ἐρετρικῶν; κύριναϊκῶν 15. πρωταγορείων ἐκ τοῦ πρωταγορείων 17. ὁμοιλίας διαγραφέντος τοῦ ο οὗ γελάσωμεν 19. ἔχοντα τι 20. διαβάλλεις 22. δηλαδὴ 25. ἀστρονόμων

πειρώμενος ἀπατᾶν καὶ περὶ τὴν τῶν μεταρσίων ἐσχολακέναι τή-
 ρησιν. Καίτοι θαυμάζειν παρίσταται μοι ὅπως, περὶ ἀποστάσεως
 αὐτῆς τῆς πρὸς τὸν ἥλιον μνησθεὶς, μὴ καὶ περὶ τῆς εἰς ταῦτὸν
 ἀποκαταστάσεως αὐτῷ εἰπεῖν ἠθέλησας, ὡς δι' ἡμερῶν πεντακο-
 5 σίων πδ αὕτη, ὅπως τε περὶ αὐτῆς ἐπιχειρήσας λέγειν καὶ τῶν
 φ.11· ἄλλων αὐτῆς οὐκ ἐμνήσθης προσηγοριῶν, ὅποταν ἐπικαταδύηται
 τῷ ἡλίῳ Ἐσπερος καλουμένη λέγων, ὅποταν δὲ αὐτοῦ προαν-
 ἰσχη Ἐωσφόρος ἢ καὶ Φωσφόρος καὶ ὡς δι' ἐνιαυτοῦ τὸν οἰκεῖον
 διέρχεται κύκλον κατὰ τὴν προαιρετικὴν αὐτῆς κίνησιν καὶ ὡς
 10 ὑφούται μὲν ἐν τοῖς Ἰχθύσιν, ταπεινοῦται δὲ ἐν τῇ Παρθένῳ, ἔτι
 τε περὶ ὁμαλῆς καὶ ἀνωμάλου κινήσεως αὐτῆς καὶ πότε μὲν προ-
 ποδίζειν λέγεται, πότε δὲ ὑποποδίζειν, ἔτι τε περὶ στηριγμῶν
 αὐτῆς καὶ ἀπορροιῶν καὶ συναφῶν καὶ πήξεων καὶ κολλήσεων
 καὶ ἐπεμβάσεων καὶ τῶν λοιπῶν αὐτῆς σχηματισμῶν, ἔτι τε τίς
 15 ἢ δύναμις αὐτῆς καὶ ἢ ποιότης καὶ τίνα τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελού-
 μενα καὶ τίνα τῶν ζώων καὶ φυτῶν αὕτη κεκλήρωτο καὶ τᾶλλα
 ὅσα περὶ αὐτῆς, ἵνα μὴ μακρηγορῶ, τοῖς ἀστρολόγοις παρατετή-
 ρηται. Οὕτω γάρ σε τῆς ἀστρολογίας καὶ μᾶλλον ἐθαυμάσαμεν.
 Νῦν δ', ὡς ἔοικε, τοῦτο καὶ μόνον περὶ αὐτῆς ἔχων, καὶ τοῦτ'
 20 ἴσως οὐ καλῶς ἐξεῖπες, ἄλλο μηδὲν περὶ αὐτῆς ἐπιστάμενος,
 ἐπεὶ οὐκ ἂν ἀπέκρυψας, τοσοῦτον τῷ δοκεῖν ἐθέλειν κατειλημμέ-
 νος. Ὡςτ' οὐδέποτε σε καὶ ὅπως οὖν ἀστρονομίας μετέχοντα φή-
 σομεν, κἂν διαρραγείης μυριάκις περὶ μοιρῶν διαλεγόμενος, εἰ μὴ
 καὶ τοὺς χυτρέας ἀστρονόμους δεῖ καλεῖν. Διὰ τί δὲ μὴ καὶ τὸν
 25 ἐρωτήσαντα ὀνομαστὶ λέγεις, ὡς ἂν σου καὶ μᾶλλον τὸ ἀληθές

1. ἀπατᾶν ^{τὴν} περὶ τῶν 3. "θ (= ἥλιον) ταυτὸν
 5 (καὶ 11, 12, 14) τὲ 6. ἐ ἐν τέλει τοῦ φύλλου, κάτωθεν δὲ ὡς
 προδηλωτικὸν τῆς ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ συνεχείας (exultans) μνήσθης
 τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ἐπομένου φύλλου
 8. φωσφόρος 9 κίνησιν ἀλλ' οὐδὲν ἀνταποκρίνεται ἐν τῇ ᾧα
 13. κολλήσεων 14. ἀπεμβάσεων τίς 16. τ'ἄλλα
 20. μὴδὲν 22. ὅποσοῦν 24 διατὶ

ἀναφανῆ; Ἄλλ' ἢ πάντως ὡς μὴ ἔχων, ἀλλ' αὐτὸς τοῦτον ἀναπλασάμενος ἐσιώπησας. Ἐπειτα παρῆς, ἀποκρινομένου μου τηνικαῦτα ἢ οὐ; Εἰ μὲν οὖν παρῆς, τί με τηνικαῦτα οὐκ ἐξήλεγχες, ἀμαθῶς ἀποκρινόμενον, ἀλλ' εἰς δεῦρο σεσιώπηκας; Εἰ δ' οὐ παρῆς, πῶς τὸν ἐπ' ἀνατολῆς ἐκεῖνον φαινόμενον, 5 ὡς φῆς, ἀστέρα, κατὰ διάμετρον ἀκριβῶς ἦδεις εἶναι τοῦ ἡλίου, ὡς καὶ π πρὸς ταῖς ρ μοίραις ἀφίστασθαι τοῦ ἡλίου; Οὐ γὰρ δὴ τοῦ ἡλίου καταδυομένου, τὸν ὀρίζοντα ἐκεῖνος εὐθὺς ὑπερήρετο, ἀλλ' ἦν ἂν τυχῶν ἐξηρμένος αὐτοῦ η ἢ καὶ ιε μοίραις, ἐπειδὴ γε, ὡς αὐτὸς φῆς, ἐφαίνετο ἐπὶ πολὺ δῆλον ὅτι τοῦ ὀρί- 10 ζοντος ὑπεραρθεῖς. Πῶς οὖν κατὰ διάμετρον καὶ π πρὸς; Ὅψε δέ ποτε || τὴν τούτων καταμαθόντας δυσσέβειαν, ταυτὶ τὰ ῥημάτια ρ 11^ς προβαλέσθαι, καὶ οὐδέποτε πείσεις ἡμᾶς ἄλλως φρονεῖν περὶ σοῦ, κἂν μυριάκις ἐπικερτομήσης ὡς ἀμαθεῖς καὶ μὴ δυνηθέντας σου συνιδεῖν τὴν ἐπίπλαστον, ὡς αὐτὸς φῆς, βλασφημίαν, ἀλλὰ καὶ 15 μᾶλλον καταγελασόμεθά σου τῆς προπετείας, τῶν ἀνεφίκτων ἐπιχειροῦντος καὶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν θέλοντος. Πρὶν μαθεῖν, διδάσκειν ἐθέλεις καὶ πρὶν τὸ ἄλφα καλῶς διδαχθῆναι, σπαρτὸς κατὰ τοὺς ἐν τοῖς μύθοις Γίγαντας ἀναφαίνεσθαι θεολόγος καὶ, ὅ φασιν, ἀπὸ θυννοσκοπείου ἐπὶ τὴν ἡγεμονικὴν αἴφνης ἀπήνην 20 ἄλλεσθαι. Τί δ' ὅτι σου τῆς βλασφημίας οὐκ ἐπελαβόμεθα, τούτῳ καὶ δὴ καθάπερ τινὶ σημείῳ χρῆ τοῦ μὴ βλασφημίαν ταύτην ἡμᾶς οἰηθῆναι; Ἄλλ' εἰ μὲν ὡςπερ οὐκ ἐπελαβόμεθα καὶ ἐπηνέσαμεν, εἶχεν ἂν σου τὸ εὐλογον ὁ λόγος καὶ ἡμῖν εἰκότως ἂν ὡς ἀμαθέσιν ἐμέμφου. Εἰ δ' ὡςπερ περὶ τῶν ἄλλων, οὕτω καὶ περὶ 25 ταύτης σιωπᾶν προειλόμεθα, πῶς ἂν ἡμῖν ἐγκαλεῖν ἔχοις δικαίως περὶ ταύτης; Ἐπειτα μέντοι καὶ ἄλλων σοι πολλῶν προβληθέντων

1. ἦ 6 (καὶ 11). καταδιάμετρον 8. ὅ (=ἡλίου) 10. ἐπιπολύ
 δηλονότι 13. προβαλλέσθαι πείσης 14. ἐπικερτομήσεις
 ἀ^{μα}θῆς 16. πηδᾶν 18. ἄλφα 20. θυννοσκοπείου ἐκ τοῦ
 τὸ πρῶτον γραφέντος θυννόσκοπείου 21. ἄλλεσθαι ἐκ τοῦ τὸ
 πρῶτον γραφέντος ἄλλεσθαι 26. σιωπᾶν ἔχεις

ἀτόπων μετὰ τῆς βλασφημίας ἐκείνης, εἰ μὲν ἐκεῖνοις ἀντειπεῖν
 ἅπασιν ᾤθημεν δεῖν, ταύτην καὶ μόνην ἀνεξέλεγκτον παρέντες,
 ἦν ἄν σου καὶ οὕτως τὸ εὐλογον ὁ λόγος ἔχων, ἡμᾶς τε ὡς ἀμα-
 θεῖς δικαίως εἶχε διασύρειν, μὴ δυνηθέντας τὸ ἐκεῖσε συνιδεῖν
 5 βλάσφημον. Εἰ δ' ὁμοίως ἐφ' ἅπασιν ἀφώνως διετέθημεν, μηδ'
 ὅπως οὖν τι φθεγξάμενοι, πῶθεν σὺ τὸ πιστὸν ἔχων, ὡς μὴ συνιέν-
 των σου τῆς βλασφημίας ἡμῶν κατηγορεῖς καὶ τὸ ζητούμενον
 ὡς ὁμολογούμενον ὑποτιθεῖς, οὕτω συμπεραίνειν ἐπεχείρησας, ὡς,
 ἐπεὶ τὸ δεύτερον βλάσφημόν οὐ νομίζομεν, οὐδὲ τὸ πρῶτον ἄρα.
 10 Ἄλλ' οἶμαι, καθάπερ καὶ ἀνωτέρω λέλεκται, αἰσχυρόμενος ἐφ' οἷς
 μεταμεμέλησαι, εἴτ' ἄλλως οὐκ ἔχων τὴν αἰσχύνην ἀποτρίψασθαι,
 οὕτω σεαυτὸν καθάπαξ ταῖς διαβολαῖς ἐκδέδωκας, κακῶ τὸ κα-
 κόν, ὃ φασίν, ἐξιώμενος. Ἡμεῖς ἄρα καὶ τὸ δεύτερον ἀσεβὲς
 ἡγούμενοι, καὶ τὸ πρότερον ἀσεβέστερον ὑπολαμβάνομεν· τούτου
 12^α δ' οὕτως ἔχοντος, || μάταια πάντως καὶ ὅσα ἐπὶ τούτοις καθ' ἡμῶν
 16 ἀμαθῶς ἐθεολόγησας, ὧν τὰ πλεῖστα διελέγχειν καθ' ἕκαστον ὡς
 ἀμαθῆ καὶ βάρβαρα καὶ που καὶ ἀσεβείας ἐχόμενα οὐκ εὐκαιρον,
 τῆς ὥρας ἡμᾶς ἐπ' ἄλλα κατεπειγούσης Ἐν δέ σου καὶ μόνον
 ἀπελέγξαντες, ἐντεῦθεν καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἀσέβειαν ἀποχρώντως
 20 παραστήσομεν. Θεῖς γὰρ καθ' ὑπόθεσιν, ὡς, εἰ μὲν ὁ θεὸς κατη-
 γορία κατ' ἐμέ, μὴ ἐν κατηγορίᾳ δὲ ἔσται ὄν αὐτὸς οὐκ ἐν ὄντι,
 εἴτ' ἐπάγεις κατὰ διλήμματον οὕτως· εἰ μὲν οὖν τῷ οὐκ ἐν ὄντι
 τοῦτο φήσεις, ὡς μὴ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄντι τῶν κτισμάτων, ψευδής.
 ἐπὶ πᾶσι γὰρ ὁ θεός· εἰ δὲ οὐχ ὡς ἐν αὐτῷ, ἔσται μὴ ὄν· πᾶν γὰρ
 25 τὸ μὴ ἐν αὐτῷ ἔχον τὸ εἶναι οὐδὲν ἐστι παντελῶς. Οὕτω τοίνυν
 σοι τοῦ διλημμάτου περανθέντος, τὸ μὲν εἶναι τὸν θεὸν ὄν, ὡς
 ἑαυτῷ ὄντα, σφόδρ' ἀποδεχόμεθ' ὡς εὐσεβὲς καὶ τοὺς μὴ οὕτω
 περὶ θεοῦ φρονοῦντας ἀθέους ἡγούμεθα, μετὰ τῆς Ἰππωνος καὶ
 Ἐπικούρου συμμορίας συντάττοντες. Θάτερον δέ σου τῶν ἐρωτή-
 30 σεων σκόπει εἰ μή σε καὶ Μασσαλιανὸν αὐτίκα παραστήσει. Εἰ

3. τὲ 5. μὴδ' 9. 6' 13. ἐξιώμενος ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος
 ἐξιώμενος 22. καταδιλμματον 30. σκότει μεσαλιανόν

μὲν οὖν τὸ οὐκ ἐν ὄντι τοῦτο φῆς, ὡς μὴ ἐν τοῖς ἄλλοις ὄντι τῶν
 κτισμάτων, ψευδές· ἐπὶ πᾶσι γὰρ ὁ θεός. Τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσι τοῖς
 κτίσμασιν, ὧ οὗτος, παρεῖναι τὸν θεὸν πότερον προνοητικῶς καὶ
 κατὰ τὰς αὐτοῦ φιλοδώρους δωρεὰς καθ' ὅτι πάντα τὰ ὄντα ἢ ὄντα
 αὐτοῦ μετέχει· πάντα γὰρ τοῦ εἶναι ἐφίεται· ἢ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ 5
 φύσιν καὶ οὐσιωδῶς παρεῖναι φῆς; Εἰ μὲν οὖν προνοητικῶς τοῖς
 κτίσμασι παρεῖναι τὸν θεὸν καὶ ἢ ὡς ὄντα αὐτοῦ μετέχειν λέγεις,
 διὰ τί μὴ καὶ τοῦτο προσέθηκας, ὡς ἂν σου τὸ δοξάζειν περὶ θεοῦ
 κατάδηλον γένηται; Εἰ δὲ κατὰ τὴν αὐτοῦ οὐσίαν καὶ φύσιν ἐν
 τοῖς κτίσμασι τὸν θεὸν παρεῖναι λέγεις, πῶς οὐχ ὑβριστῆς σὺ τοῦ 10
 θεοῦ, τὰ τῶν Μασσαλιανῶν ἀντικρυς πρεσβεύων, τὴν κτίσιν θεο-
 ποιῶν; Εἰ γὰρ πανταχοῦ πάρεστιν ὁ θεὸς καὶ τὰ πάντα πληροῖ,
 ἀλλὰ προνοητικῶς δῆλα δὴ καὶ οὐ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν· ταύτη
 γὰρ ἅπαντ'· ἂν ἢ θεὸς τὰ κτίσματα· ἀλλ' ἀσεβές τοῦτο καὶ τῆς
 τῶν Μασσαλιανῶν παραπληξίας δόγμα. "Ὅτι δὲ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φ.12^s
 φύσιν καὶ οὐ προνοητικῶς τοῖς κτίσμασι παρεῖναι τὸν θεὸν φρο- 16
 νεῖς, δῆλον ἐντεῦθεν. Εἰ μὲν γὰρ ὡς κατηγορίαν ἀναγκαίως ἔδει
 τὸν θεὸν καὶ ἐν τοῖς οὐσι, λέγω δὲ τοῖς κτίσμασιν, εἶναι κατὰ σέ,
 πᾶσα δὲ κατηγορία, ἂν περ καθόλου λέγηται καὶ μὴ ὡς ἐν ὑπο-
 κειμένῳ καὶ κατὰ συμβεβηκός, καθ' ὑποκειμένου λέγεται τῶν ὧν 20
 κατηγορεῖται, πῶς οὐκ ἐνταῦθα φανερώς οὐσιωδῶς παρεῖναι δεῖν
 οἶει τὸν θεὸν τοῖς ὑπ' αὐτοῦ κτισθεῖσιν, ἐν τούτοις τοῦτον κατη-
 γορεῖν θέλων; Δυσσεβῆς ἄρα φαίνῃ σὺ περὶ θεοῦ σκαιῶς οὕτω
 φρονῶν. Οὕτω μὲν οὖν τὸ διλήμματον ἀντέστραπταί σοι, μᾶλλον
 δὲ ἡμῖν μὲν διλημμάτων εὐπορῆσαι παραίτιον γέγονε, καὶ δὴ 25
 λύμη τις ὡς ἀληθῶς καὶ οἷς ἡμᾶς ὡς ἐν λαβυρίνθοις ἀφύκτους
 κατασχῆσειν ἐνόμισας, τούτοις αὐτὸς μᾶλλον ἐάλως εἰρχθεῖς, καὶ
 τὰ Σεμιράμιδος σοι τείχη κατ' οὐδὲν τῶν ἀραχνίων ἰστῶν διαφέ-
 ρειν ἠλέγχθησαν. Εἶεν.

4. καθὼ 8. διατὶ 11 (καὶ 15). μεσαλιανῶν 13. δηλαδὴ
 26. τίς 27. εἰρ^χθεῖς 28. ἰστῶν

Ὁ δέ σε καὶ παντελῶς ψεύστην ἀποδείκνυσι μάλα λαμπρᾶ τῆ
 φωνῇ καὶ ἤκιστα σαυτὸν σαυτῷ συμφωνοῦντα κἀν ταῖς τῶν λόγων
 μεταβολαῖς πολλῶ τὸν μυθεύομενον Πρωτέα παρεληλυθέναι, τοῦτο
 καὶ δὴ σκόπει. Ἀνωτέρω μὲν γὰρ τῶν σῶν φῆς γραμμάτων, ὡς τοῦδε
 5 χάριν ἐπ' ἐκκλησίας ἡμᾶς μηδὲν εἰδέναι εἰρηκας, ὡς σοῦ μὲν τὸν θεὸν
 μὴ ἐν ὑποκειμένῳ φάσκοντος, αὐτὸς ἀνθιστάμενος ἐν ὑποκειμένῳ
 ἔλεγον, εἶτα μικρὸν προϊὼν τοῦ λόγου, ὡς περ ἐξεστηκῶς σεαυτοῦ
 καὶ παντελῶς ἐπιλαθόμενος ἐκείνων, τούτου χάριν παροξυνθῆναι
 καθ' ἡμῶν, καὶ ὡς ἀμαθεῖς ἀποσκῶψαι φῆς, ὅτι τοῦ τὴν διάλεξιν
 10 ἐνστησαμένου προκαλοῦντος, εἰ βουλόμεθα λέγειν, ἡμᾶς οὐκ εἰω-
 θέναι φῆς μετὰ παιδῶν διαλέγεσθαι πρὸς αὐτὸν ἀποκριθῆναι, ἐπὶ
 φιλοσοφίᾳ γηράσαντας, καὶ διὰ τοῦτο θυμὸν ἐνῆκέ σοι τὸ οὕτως
 πως ἀποκριθῆναι σου τῷ φίλῳ. Ὅρᾳς ὡς παραπλήξ ἄνθρωπος σὺ
 φ.13^α καὶ τὸν ἐγκέφαλον τεταραγμένον φορῶν καὶ ἄλλοτε ἄλλα εἰκῆ καὶ
 15 ὡς ἔτυχε προβαλλόμενος, ὡς περ ἐν ἀπορίᾳ ὄπλων || τῷ φανέντι
 χρώμενος. Πότερον γὰρ σου τοῖν λόγοις ὡς ἀληθῆ δεξόμεθα; Εἰ
 μὲν γὰρ ὁ πρῶτος ἀληθῆς, ψευδῆς ὁ δεύτερος· εἰ δ' ὁ δεύτερος
 ἀληθῆς, ψευδῆς ὁ πρῶτος Ἀλλὰ μὴν οὐδέτερος ἀληθῆς, ὡς
 δειχθήσεται. Εἶτ' οὐ δέδιας, ἄθλιε, ψεύστην σαυτὸν καὶ ἐπίορκον
 20 καὶ συκοφάντην φανερῶς οὕτως καθιστάς; Οὐ φοβῆ τὰ ἐκ τού-
 των ὀρισθέντα ταῖς πατράσιν ἐπιτίμια; Οὐκ ἤκουσας τοῦ Δαυὶδ
 λέγοντος Ἀπολύει Κύριος πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος;
 Οὐ τοῦ Ἰακώβου Μὴ ὀμνύετε μήτε τὸν οὐρανὸν μήτε τὴν γῆν·
 μᾶλλον δὲ αὐτοῦ τοῦ Κυρίου διαρρήδην ἀπαγορεύοντος τὸν ὄρκον;
 25 Οὐκ ἤκουσας τοῦ Δημοσθένους λέγοντος Πονηρὸν, ὦ Ἀθηναῖοι,
 πονηρὸν ὁ συκοφάντης; Ἀλλὰ γὰρ ὁ τὸν θεὸν ὑπὸ τὴν οὐσίαν ὡς
 εἶδος ἀνάγειν τολμῶν σχολῆ γ' ἂν εὐλαβηθεῖη μὴ ἐπιορκῆσαι,
 ἤτοι ψεύσασθαι, ἢ συκοφαντῆσαι; Ἐγὼ, διαλεχθῆναι προκαλούμε-
 νος, οὕτως ἀπεκρινάμην τῷ καλοῦντι; Τίς ἢ ἀπόδειξις; Ἄρ' οὐκ
 30 ἐν τοῖς ζῶσιν ὁ τότε τὴν διάλεξιν ἐνστησάμενος; Ἀκούσας ἐκεῖνος

2. κἀν 9. φῆς 12. ἐνῆκε 16. Τὸ πότερον εἶχε τὸ
 πρῶτον καὶ ἐν τέλει ὄξεϊαν διαγραφεῖσαν ἔπειτα 19 εἶτ'
 24. ὄρκον 29. τίς 30. οὐκούσας

τὴν διαβολὴν ἐνεὸς ἐγεγόνει, τὴν συκοφαντίαν ἐκπληττόμενος. Οὐκ ἐλέγξει σου καὶ παραστήσει κατὰ πρόσωπον οὗτος τὴν ἀμαρτίαν; Πῶς δὲ καὶ ἐν ὑποκειμένῳ μὲν ἡμᾶς τηνικαῦτα λέγειν τὸν θεὸν φῆς, σὺ δὲ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ; Οὕτω σεαυτὸν καθάπαξ τῷ διαβόλῳ παραδέδωκας, ὡς μὴδ' ὅπως οὖν σοὶ καὶ ἀληθείας μέλειν; 5 Πότερον ἐγὼ τε καὶ σὺ μόνῳ καὶ ἐν παραβύστῳ καὶ γωνίᾳ παρήμεν, ὅτε διηλέγμεθα, οὐκ ἐπὶ πλεόν ἢ μάρτυσιν ἑκατόν; Εἴτ' εἰ τὸν θεὸν οὐ φοβῆ, τοὺς ἀνθρώπους οὐκ αἰσχύνῃ, οὕτω κατὰ τῆς ἀληθείας ὁμόσε χωρῶν; Οὐ σὺ μὲν τὴν οὐσίαν τοῦ θεοῦ μὴδὲν τῆς τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ψυχῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν 10 λοιπῶν κτισμάτων διαφέρειν ἐφληνάφεις, ἐγὼ δὲ ὑπερτέραν ὅσον οὐκ ἔνι λόγῳ εἰπεῖν τῶν τε νοητῶν καὶ τῶν αἰσθητῶν κτισμάτων ἀπέφαινον καὶ μὴδ' ὅπως οὖν παραβληθῆναι φύσιν ἔχειν τῇ οἰαδῆτινι οὐσίᾳ || τὴν ὑπὲρ πάντα λόγον καὶ πᾶσαν ἔννοιαν ἀπόρρητον ἐκείνην φ. 13⁶ οὐσίαν; Οὐ σὺ μὲν τὸν θεὸν ὑπὸ μίαν τῶν δέκα κατηγοριῶν ἀνάγεσθαι, ἐγὼ δὲ ὑπ' οὐδεμίαν ἀντέλεγον; Ἄλλ' ὅτι μὲν ταῦθ' οὕτως ἔχει καὶ οὐκ ἄλλως, μαρτυρήσουσι μὲν οἱ ἐκεῖσε παρατυχόντες ἅπαντες, μαρτυρήσεις δὲ καὶ αὐτὸς, μᾶλλον δὲ ἤδη μαρτυρεῖς καὶ ἄκων, τῇ ἀληθείᾳ συναυνοῦμενος. Φῆς γὰρ οὕτως: *πρότερον γὰρ εἰ ἐν κατηγορίᾳ ὁ θεὸς ἐζητεῖτο καὶ ὅτι ἐν κατηγορίᾳ ἐλέγετο παρ' ἐμοῦ* 20 *καὶ τὰ ἐξῆς. Τὸ δὲ ἐν κατηγορίᾳ σε λέγειν, ὡ οὗτος, τὸν θεὸν ταυτόν ἐστι τῷ ὡς ἐν γένει τῇ οὐσίᾳ τὸν θεὸν ὡς εἶδος εἶναι. Τοῦτο δὲ τί ἄλλο ἢ τὸν θεὸν ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγεσθαι λέγειν ἐστὶν ἀριδῆλως; Οὐκοῦν σὺ μὲν ἐν κατηγορίᾳ τῆς οὐσίας τὸν θεὸν ἔλεγες, ἐγὼ δὲ οὐ. Τὸ δὲ μὴ ἐν κατηγορίᾳ λέγειν με τὸν θεὸν τὸ 25 μὴ τὸν θεὸν εἶδος ἐστὶν [εἶναι] τῆς οὐσίας. Τοῦτο δὲ τί ἕτερον ἢ τὸν θεὸν μὴ ὡς εἶδος ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγεσθαι;*

Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων καὶ μηδενὸς ἀντειπεῖν πρὸς ταῦτα ἔχοντος, τίς εὐσεβέστερον ἐδόκει λέγειν, ὁ τὸν θεὸν εἶδος

5. μὴδ'   6. μόνῳ   11. ὅσον ὅσον   13. μὴδ'
15. τῶν ι   22. ταυτόν   23. τί   26. εἶδος ἐστὶ   τί
29. τίς

τῆς οὐσίας καταφάσκων ἢ ὁ τὸν θεὸν εἶδος τῆς οὐσίας ἀποφάσκων;
 Πάντως ὁ τῆ ἀποφάσει χρώμενος ἐγώ. Οὐκοῦν δυσσεβῶς ἐδόκεις σὺ
 τότε λέγειν περὶ θεοῦ. Δικαίως ἄρα ἡμεῖς μὲν σε τηνικαῦτα δυσσεβῆ
 κεκλήκαμεν, οὕτω περὶ θεοῦ διαλεγόμενον, σὺ δὲ ἡμᾶς ἀδίκως ὡς
 5 ἀμαθεῖς διέβαλες, οὕτω περὶ θεοῦ φρονούντας. Σκόπει καὶ γὰρ ἡλί-
 κοῖς ἀτόποις ἐκ τῆς δυσσεβοῦς σου ταυτησί θέσεως, εἰ οὕτω χρή φάναι,
 τὸν θεὸν ὑπάγεσθαι ἀκολουθεῖ δι' ἃ σου καὶ τὴν γλῶτταν ἀφελεῖν
 δίκαιον ἦν, ὡς ἐγῶμαι, εἰ μὴ γε μεταμεμέλησαι. Εἰ γὰρ ὁ θεὸς, ὃ
 οὗτος, κατὰ σέ ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγεται, εὐρεθήσεται μὲν ὁ θεὸς εἶ-
 10 δος, ἢ δὲ οὐσία γένος αὐτοῦ. Οὐκοῦν ἀπαιτήσομεν τὰς τε εἰδοποιούς
 αὐτοῦ διαφορὰς, τὰς τε διαιρετικάς, καθ' ἃς εἰδοποιηθήσεται τε
 καὶ τῶν ἄλλων εἰδῶν τῶν ὁμογενῶν διακριθήσεται. Ἄλλ' ἄτοπον
 κομιδῆ καὶ ἀσεβῆς ἐπὶ θεοῦ διαφορὰς ὅλως ἐννοεῖν εἰδοποιούς. Οὕτω
 γὰρ πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀτοπήμασι καὶ σύνθετός τις ἔσοιτ' ἂν ὁ ὑπὲρ
 15 πᾶσαν ἀπλότητα θεός.

φ.14^α ¶ Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς εἶδος, ὅτι, εἰ ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀναχθήσεται,
 ἔσται ἐν τῷ εἶναι ὁ θεὸς ὡς περιεχόμενον ὑπὸ περιέχοντος καὶ οὐχὶ τὸ
 εἶναι ἐν τῷ θεῷ. Ἄλλ' οἱ θεολόγοι οὐχ οὕτω βούλονται. Φησὶ γὰρ ὁ
 μακάριος Διονύσιος *Καὶ τὸ εἶναι ἐν αὐτῷ καὶ οὐκ αὐτὸς ἐν τῷ εἶναι.*
 20 *Καὶ ὁ Θεολόγος δὲ Γρηγόριος "Ὅλον γὰρ ἐν ἑαυτῷ συλλαβὼν ἔχει*
τὸ εἶναι, φησὶν, μῆτε ἀρξάμενον μῆτε παυσάμενον καὶ τὰ ἐξῆς. Οὐκ
ἄρα ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγεται, ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τὴν οὐσίαν ὡς
εἰς γένος ἀναγόμενα εἶδη κατὰ μὲν τὸ ὑποκείμενον οὐδὲν ἀλλήλων
διαφέρουσιν, ὡς φέρε εἰπεῖν ἄνθρωπος καὶ βοῦς καὶ ἵππος τῆ οὐσίᾳ
 25 *μὲν οὐ διαφέρουσιν ἀλλήλων, κατὰ δὲ τὰς παρούσας ἐκάστῳ δια-*
φορὰς ἀλλήλων διενηνόχασι. Καὶ ὁ ἀπρόσιτος τοίνυν θεός, ὑπὸ τὴν
οὐσίαν κατὰ σέ ἀναγόμενος, ταῖς μὲν διαφοραῖς διοίσει τῶν ὁμογε-
νῶν αὐτῷ, κοινωνήσει δὲ τούτοις τὴν φύσιν. Καὶ λοιπὸν ὁ ἀμέθε-
κτος ἔσται μεθεκτὸς ἐν μέρει καὶ μετέχων καὶ μετεχόμενος, καὶ ὁ
ἄκτιστος κτιστὸς καὶ ὁ ποιητὴς οὐδὲν τῶν ποιημάτων διαφορὰν

7. γλώτταν 8. ἐγῶμαι 16. ἐν τῇ ᾧα β' 17. τὸ ἐκ τοῦ
 τὸ πρῶτον γραφέντος τῷ

ἔξει. Ἄλλ' ἀσεβοῦς διανοίας γε τοῦτο καὶ μὴ ὅτι γε εἰπεῖν, ἀλλ' οὐδ' ἐνθυμηθῆναι φορητόν. Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀναχθήσεται. Ἡ γὰρ μακαρία καὶ ἀκήρατος φύσις θεοῦ ἀμέθεκτός ἐστι πάντη κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῆς. Τῆς γὰρ οὐσίας αὐτῆς οὐδὲν τῶν ὄντων μετέχει. Ὑπὲρ τὰ ὄντα γὰρ ἐστὶ κατὰ τὴν ἰδίαν φύσιν, 5 εἰ δέ ποτε καὶ μεθεκτός λέγοιτο, κατὰ τὰς φιλοδώρους αὐτοῦ μεταδόσεις καὶ δωρεάς, καθ' ἃ πάντα τὰ ὄντα αὐτοῦ μετέχει καὶ δι' αὐτοῦ συνέστηκε· τὸ γὰρ μὴ μετέχον αὐτοῦ οὔτε ἐστὶν οὔτε ἔσται οὔτε ἦν κατὰ τὸν μέγαν Διονύσιον.

Ὅτι εἰ ὡς εἶδος ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ὡς εἰς γένος ἀναχθήσε- 10 ται, ἔσται ὁ θεὸς φύσει παραχθεις ἅμα τοῖς ἄλλοις εἶδεσιν, τοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ἀντιδιηρημένοις, ὡσπερ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ περὶ τοῦ ἅμα διδασκαλία φησὶν, οἷον *Τὸ τε ἔνυδρον καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ πτηνὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ διαιρεθέντα γένους, τοῦ ζῴου, ἀντιδιαιρούμενα λέγεται καὶ οὐδὲν γε || τούτων πρότερον ἢ ὕστερόν ἐστιν,* φ.14⁶ ἀλλ' ἅμα τῇ φύσει τὰ τοιαῦτα δοκεῖ εἶναι. Οὐκοῦν καὶ ὁ θεὸς, εἴπερ 16 καθ' ἡμᾶς εἶδος τῆς οὐσίας, ἅμα τοῖς ἐξ αὐτῆς ἀντιδιηρημένοις εἶδεσιν ἔσται. Καὶ τί λοιπὸν πλέον ἔσται τῷ θεῷ, κτιστῷ γε ὄντι καὶ γεννητῷ καὶ ἰσοτίμῳ τοῖς κτίσμασι καὶ ἐν χρόνῳ ἀρξαμένῳ τοῦ εἶναι; Τοιαῦτα γὰρ τὰ ἀντιδιαιρούμενα. Ταύτη γὰρ οὐδὲ θεὸς ἂν 20 εἶη καλεῖσθαι ἄξιος, οὐδὲ δημιουργὸς, οὐδὲ παραγωγεὺς. Πῶς γὰρ ὁ ὑπ' ἄλλου παραχθεις οὐδὲ ἄχρονος, οὐδὲ ἄπειρος, οὐδὲ ἀγέννητος, οὐδέ τι τῶν ἄλλων, ὅσα περὶ θεοῦ καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς θεολογεῖται; Ἄλλ' ἕτερόν τινα ζητήσωμεν θεὸν, ᾧ ταῦτα πρέπει καὶ δι' οὗ ὁ κατὰ σέ καὶ τὴν σὴν καινοτομίαν καὶ ἀσέβειαν 25 παραχθεις ἔσται ὑλικός τε καὶ χρονικός θεός; Ἐκεῖνος γὰρ μᾶλλον ἂν εἶη θεός. Εἰ δὲ ταῦτα πάντα ἀσεβῆ καὶ ἄθεα καὶ πάσαις ἀκοαῖς ἀνθρώπων ἀφόρητα, παῦσον ποτὲ γοῦν, ᾧ κενέ, κενῶν

2. οὐδενθυμηθῆναι 6. μεθεκτός (ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέν-
τος μέθεκτος) λέγοιτο 7. μεταδόσεις καθὼ 10. Ἐν τῇ
φ. δ' 13. φησὶ 15. ὕστερον ἐστὶν 18. τί

ληρημάτων, τὸν θεὸν ὡς εἶδος ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγων, ἵνα μὴ μᾶλλον αὐτὸς σὺ πρὸς τὸν τῆς ἀπωλείας καταχθείης βόθρον.

Ὅτι εἰ ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγεται, εἴη γ' ἂν ὁ θεὸς εἶδος, ἢ δὲ οὐσία γένος αὐτῷ. Ἀλλὰ τὰ μὲν γένη πρότερα φύσει τῶν εἰδῶν καὶ συναναίρουντα, ἀλλ' οὐ συναναιρούμενα. Οὐκοῦν καὶ τῆς οὐσίας, ἣτις καθ' ἡμᾶς, ἀναιρεθείσης, γένος τῷ θεῷ, ἀναιρεθήσεται πάντως καὶ ὁ θεός. Τοῦ θεοῦ δὲ ἀναιρεθέντος, οὐ πάντως ἀναιρεθήσεται καὶ ἡ οὐσία· ἔξει γὰρ τὸ εἶναι ἐν τοῖς ἄλλοις εἶδεσιν. Ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο τοῖς γένεσιν ἴδιον, τὸ πλεονάζειν τῇ τῶν ὑπ' αὐτὰ εἰδῶν περιόχῃ. Εἰ δὲ ταῦτα πάντα ἀσεβείας ἀνάμυστα καὶ παραπλήγων ἀνθρώπων ληρήματα, μάταιος ὄντως σὺ ὑπὸ τὴν οὐσίαν τὸν θεὸν ὡς εἶδος ἀνάγων· τοῦ γὰρ θεοῦ πρεσβύτερον οὐδὲν, οὐδ' αἴτιον. Οὐδεὶς γὰρ εἰπεῖν ἔχει θεοῦ αἰτίαν, εἰ τοῦτο ἂν εἴη θεὸς κατὰ τὸν ἐν θεολογίᾳ Γρηγόριον. Ἀλλὰ καὶ πάντα γένη καὶ πάντα εἶδη καὶ πᾶσαι οὐσῖαι καὶ πάντα ἄτομα καὶ ὅλως πάντα νοητὰ, πάντα αἰσθητὰ ποιήματα καὶ ἔργα τῆς ἡδυνάμεως αὐτοῦ εἰσιν, ἐν χρόνῳ παρ' αὐτοῦ ἐκ μὲν ὄντων εἰς τὸ εἶναι παραχθέντα, φθαρτὰ τε τῇ ἑαυτῶν φύσει, εἰ καὶ τινὰ τούτων χάριτι αὐτοῦ ἔσονται ἀφθαρτα. Αὐτὸς δὲ ἐστὶν ἀχραντος καὶ ἀναρχος καὶ ἀκήρατος καὶ ἀπαθής καὶ ἀναλλοίωτος καὶ εἰς αἰεὶ διαμένων ὡσαύτως, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. Οὐκ ἄρα ἡ οὐσία γένος αὐτῷ.

Ὅτι πάντα τὰ ὑπὸ τι ἀναγόμενα γένος ὡς εἶδη, ἂν τε ὑπὸ τὴν οὐσίαν, ἂν τε ὑπὸ τὸ ποσὸν, ἂν τε ὑπὸ τὸ ποιὸν, ἂν τε ὑπὸ τὰ πρὸς τι, ἂν τε ὑπ' ἄλλο ὅτιοῦν τῶν λοιπῶν γενικωτάτων γενῶν εἴποις, ἀναγκαίως ὑπόκεινται ὅροις. Οὕτω γὰρ τὴν τε ἀρετὴν καὶ τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ἔξιν καὶ διάθεσιν, καὶ τὸ τρίγωνον δὲ καὶ τετράγωνον ὑπὸ τὴν ποιότητα ἀνάγοντες, εἶδη ταύτης φαμέν, καὶ ἐκάστῳ τούτων τὸν οἰκεῖον ἀποδιδόαμεν λόγον, διάθεσιν λέγοντες εἶναι τὸ καὶ τὸ

3. Ἐν τῇ Ϝα ε̅ 10. αὐτῶν 11. μάταιον 17. εἰσιν

18. φθαρτάςε οὐδενός ἀνταποκρινομένου εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἐν τῇ Ϝα 20. αἰεὶ 23. Ἐν τῇ Ϝα ε̅

καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὡσαύτως. Ὅμοίως καὶ διπλᾶ καὶ ἡμισυ ὑπὸ
 τὰ πρὸς τι ἀνάγοντες, ἐκάτερον τούτοις ὀρίζομεθα καὶ ἀριθμὸν
 καὶ λόγον καὶ γραμμὴν καὶ ἐπιφάνειαν καὶ τόπον καὶ χρόνον, τὰ
 μὲν ὑπὸ τὸ διωρισμένον ποσὸν ἀνάγοντες, τὰ δ' ὑπὸ τὸ συνεχές,
 ἐκάστῳ τὸν οἰκεῖον ὄρον ἀποδίδομεν. Καὶ ἵππος δὲ καὶ λέων καὶ 5
 ζῶον καὶ ἐλαία καὶ συκῆ καὶ ὄσα ὑπὸ τὴν οὐσίαν τελεῖ ὄροις ὑπό-
 κεινται. Ἐντεῦθεν γὰρ ἐκάστου τὴν φύσιν, ἣτις ποτέ ἐστι καὶ
 ὅποια τίς ἐστι, διδασκόμεθα. Εἰ τοίνυν καθ' ὑμᾶς καὶ ὁ θεὸς εἶδος,
 ὄρον ἔξει πάντως. Τί γὰρ ὄν εἶδος ἐστίν; Εἰ δὲ ὄρον, πάντως καὶ
 ὀριστὸς ἐστίν· οἱ γὰρ ὄροι ὀριστῶν· τῶν γὰρ πρὸς τι εἰσίν. Εἰ δὲ 10
 ὀριστὸς, καὶ ἐπιστητὸς πάντως· τὰ γὰρ ὀριστὰ ἐπιστητά. Εἰ δὲ
 ἐπιστητὸς, καὶ καταληπτὸς· καταληπτὰ γὰρ τὰ ἐπιστητά. Εἰ δὲ
 καταληπτὸς, καὶ πεπερασμένος ἐξ ἀνάγκης. Καὶ οὕτως, ἐνὸς ἀτό-
 που δοθέντος, πολλὰ τὰ ἄτοπα περὶ θεοῦ λέγειν ἔψεται, καὶ τὸ
 θεῖον οὐδὲν τῶν λοιπῶν διοίσει πραγμάτων καθ' ὑμᾶς. Ἄλλ' οὔτε 15
 τις τῶν θύραθεν ἢ τῶν καθ' ἡμᾶς θεολόγων εἰς τοῦτο ἀπονοίας φ.15⁶
 καὶ παραπληξίας ἐλήλυθέ ποτε, ὥστε τινὰ ὄρον θεοῦ ἀποδοῦναι
 τολμῆσαι, ὡς καὶ τοῖς ἐντεῦθεν ἐπομένοις ἀτοπήμασιν αὐτὸν ὑπά-
 γεσθαι. Τάναντία μὲν οὖν μᾶλλον ἀποφαινόμενοι περὶ θεοῦ φαί-
 νονται, ἄπειρον αὐτὸν καὶ ἀόριστον, πᾶσαν ὑπερεκπίπτοντα καὶ 20
 χρόνου καὶ φύσεως ἐννοίαν καὶ ὑπὲρ πᾶσαν κατάληψιν ὄντα.

Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς εἶδος τῆς οὐσίας, ὅτι, εἰ ὁ θεὸς εἶδος, ὀριστὸς
 ἐστίν, ὡς περ καὶ ἀνωτέρω μικρὸν δέδεικται, τὸ δὲ ὀριστὸν ὄρω
 ἐστίν ὀριστόν· οἱ δὲ ὄροι λόγοι σύντομοι δηλωτικοὶ τῆς φύσεως
 τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς πραγμάτων. Οὐκοῦν ἄρα ἢ τοῦ θεοῦ φύ- 25
 σις καταληπτὴ καθ' ἡμᾶς ἐστίν, εἰ γε ὄρω ὑποπεσεῖται, ἀλλὰ
 χαλεπὸν καὶ ἐννοῆσαι, μὴ ὅτι γε εἰπεῖν. Θεοῦ γὰρ φύσεως δηλω-
 τικὸν τῶν ὄντων οὐδέν. Ἔστι γὰρ ὑπὲρ πᾶσαν κατάληψιν καὶ
 γνῶσιν ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων, καὶ τοῦτο παρ' αὐτῆς τῆς

4. διορισμένον   7. ἣτις ποτε ἐστίν   8. ὅποια   9. τί
 10. εἰσίν   15. ὑμᾶς   οὔτε   16. ἀπωνίας   17. ὥστε τινα
 22. Ἐν τῇ Ϝ Ϝ ζ   23 ἀνωτέρω   27. ἐνοῆσαι   29. τέ

θείας καὶ μακαρίας φύσεως μεμαθήκαμεν. Φησὶ γὰρ αὐτὴ περὶ
 ἑαυτῆς τῷ Μωϋσῆ διαλεγομένη Οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ
 πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ ἀκατάληπτον αἰτῆς
 ἐντεῦθεν αἰνιττομένη. Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς ὁριστός· οὐκοῦν οὐδὲ εἶδος.

5 Ὅτι εἰ ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ὡς εἶδος ἀναχθήσεται, ὅρον ἔξει
 πάντως, ὡς δέδεικται· οἱ δὲ ὅροι περίληπτικοὶ γενῶν τε καὶ διαφορῶν
 ἐκ τούτων γὰρ συνίστανται. Οὐκοῦν εἴη ἂν ὁ θεὸς ὡς ὁριστός γένος
 ἔχων καὶ διαφοράς· καὶ ἔσται ὁ θεὸς ἐν γένει τινί. Εἰ δὲ τοῦτο,
 καὶ ἐν μετοχῇ αὐτοῦ δηλαδὴ καὶ ὕστερον αὐτοῦ καὶ πολλοῖς ἐτέ-
 10 ροις κοινωνῶν κατὰ τὴν οὐσίαν τοῦ γένους, πρὸς δὲ καὶ σύνθετος
 καὶ ὑπ' ἀρχῆν, καὶ ἐντεῦθεν οὐ κυρίως ἀρχῆ, οὐδὲ κυρίως αἰτίος,
 ἀρχὴν ἔχων τὰ πράγματα, ὧν οἱ λόγοι ἀρχὴ καὶ αἰτία τῶν περὶ
 αὐτοῦ λόγων εἰσὶν Ὡς γὰρ οἱ λόγοι πρὸς τοὺς λόγους, οὕτω τὰ
 πράγματα πρὸς τὰ πράγματα. Εἰ δὲ ταῦτα πάντα πάσης ἀσεβείας
 15 καὶ βλασφημίας ἀνάπλεα καὶ τοῦ ἐνοικοῦντός σοι πονηροῦ πνεύ-
 ματος ἀναπλάσματα καὶ οἷα οἱ περὶ τὸν Ἄρειον οὐκ ἂν ἐφρυά-
 ξαντο εἰπεῖν, οὐκ ἂν εἴη ὁ θεὸς εἶδος γένος ἔχων καὶ διαφοράς.
 φ. 16^α Ἔστι γὰρ ὑπὲρ πᾶσαν ἀπλότητα καὶ ἀόριστος || καὶ ἀμέθεκτος
 πάση γεννητῇ φύσει καὶ οὐδενὶ τῆς ἑαυτοῦ φύσεως κοινωνεῖ τῶν
 20 ὑπ' αὐτοῦ κτισθέντων, καὶ ἄναρχος καὶ ἀρχὴ καὶ αἰτία πάντων
 τῶν ὄντων· ποιητῆς γὰρ χρόνων, οὐχ ὑπὸ χρόνον. Οὐκ ἄρα ὁ
 θεὸς εἶδος.

Ὅτι πάντα ὑπὸ γένη τινὰ ἀναγόμενα εἶδη ὀνόματα ἔχει· ἐν-
 τεῦθεν γὰρ εἰς ἐννοίαν ἐρχόμεθα ὅτῳ γενῶν εἰσὶν ὠρισμένως εἶδη.
 25 Οἶον, θέσιν ἀκούοντες καὶ ὅμοιον καὶ κλίσιν καὶ στάσιν καὶ καθέ-
 δραν καὶ ἀρετὴν, τῶν πρὸς τι φασὲν εἶναι εἶδη· καὶ δίπηχυ δὲ
 καὶ τρίπηχυ καὶ γραμμὴν καὶ ἐπίπεδον ἀκούοντες, ὑπὸ τὸ ποσὸν
 ταῦτά φασιν ἀνάγεσθαι καὶ εἶδη εἶναι τούτου. Ὅμοίως καὶ ψυχρό-

3. αὐτῆς 5 Ἐν τῇ φᾶ ᾗ 6 τὲ 9. δηλαδὴ πολ-
 λεῖς 13. εἰσὶ 15. ἐνοικοῦντος 19. γεννητῇ κοινωνεῖν

23 Ἐν τῇ φᾶ θ 24. ὅτῳ οὐδενός ἀνταποκρινομένου εἰς τοῦτο τὸ
 σημεῖον ἐν τῇ φᾶ εἰσὶν 28. ταῦτα φασὲν

τητα καὶ θερμότητα καὶ νόσον καὶ ὠχρίασιν καὶ μελανίαν καὶ γλυκύτητα ἀκούοντες, ὑπὸ τὴν ποιότητα ἀνάγοντες, εἶδη ταύτης φαμέν εἶναι. Καὶ ἐνεστῶτα δὲ καὶ μέλλοντα καὶ παρεληλυθότα ἀκούοντες, τοῦ πότε εἶδη φαμέν εἶναι. Καὶ ἄνω δὲ καὶ κάτω καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἀκούοντες, ὑπὸ τὸ ποῦ ἀνάγοντες, εἶδη τούτου 5 φαμέν. Ὡσαύτως δὲ καὶ σῶμα καὶ ζῶον καὶ φυτὸν καὶ τὰ λοιπὰ ἀκούοντες, εἶδη τῆς οὐσίας εἶναι ταῦτα λογιζόμεθα καὶ ὑπὸ ταύτην ἀνάγομεν. Καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν δὲ ὡσαύτως. Οὐκοῦν καὶ ἐπὶ θεοῦ, εἶπερ ὅλως καθ' ὑμᾶς ὡς εἶδος ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγεται, ὄνομα κύριον εἶναι δεῖ, ὅπερ αὐτὸν τῶν ἄλλων ὁμογενῶν διαστή- 10 σει καὶ ὑπὸ τὸ τῶν αὐτῶν εἰδῶν γένος ἀνάξει, ὡς, ἕως ἂν αὐτὸν ἀνώνυμον εἰδῶμεν, οὐδέποτε ἂν ὑμῖν πεισθείημεν οὐθ' ὑπὸ τὴν οὐσίαν οὐθ' ὑπ' ἄλλην τῶν γενικωτάτων ἀρχῶν ἀνάγεσθαι· τὸ γὰρ ἀνώνυμον τυχὸν οὐδὲ ὄν. Τί τοίνυν ὄνομα κύριον αὐτῷ, εἶπατε· τῆς σῆς γὰρ πάντως σοφίας, ἕω γὰρ εἰπεῖν ἀπονοίας ἢ ἀναιδείας, 15 τοῦτο λέγειν, οἶ, τὸν ἀπερίληπτον θεὸν ἐντὸς τῆς ὑμῶν γνώσεως ποιῶντες, ἐν γένει τοῦτον περιορίζετε, οὐδὲν ταπεινότερον Ἀρείου περὶ τούτου φρονοῦντες. Ἄλλ' οὐκ ἂν ἔχοις εἰπεῖν, κἂν ὀπόσα μοχθήσας ζητήσης. Τὸ γὰρ θεῖον ἀνώνυμον πάντη καὶ οὐδὲν αὐτῷ κύριον ὄνομα· ἔστι γὰρ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα κατὰ τὸ λόγιον, ὡς καὶ 20 ἐξ αὐτῆς τῆς ὑπερωνύμου οὐσίας μαθεῖν ἔξεστι. Φησὶ γὰρ αὐτὴ περὶ ἑαυτῆς *Καὶ τὸ ὄνομά μου οὐκ εἶπον αὐτοῖς· καὶ αὐθις ἐπιπλήττουσα ὡςπερ* || ἐν μιᾷ τῶν μυστικῶν ὁράσεων τῷ φήσαντι. φ.16^ε Τί τὸ ὄνομά σου, φησὶ *Καὶ ἵνα τί ἐρωτᾶς τὸ ὄνομά μου;* Καὶ τοῦτό ἐστι θαυμαστὸν, ὡς δῆλα δὴ παντὸς ὑπεριδρυμένον ὀνό- 25 ματος ὀνομαζομένου εἴτε ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, εἴτε ἐν τῷ μέλλοντι κατὰ τὸν θεόληπτον καὶ μέγαν Διονύσιον. Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς ὄνομα κύριον ἔχει· οὐκοῦν οὐδὲ εἶδος ἐστίν. Εἰ δ' ἡμῖν εἶποις, ὡς πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τῶν ὄντων ἄγνωστα καὶ διὰ τοῦτο ἀνώνυμα,

12. οὐτ' ἡμῖν 13. ἄλλου τί 15. ἀπωνίας
 17. περιορίζεται 18. ἔχης 21. αὐτὴ ἐκ τοῦ αὐτῆ
 25. τοῦτο ἐστὶ δηλαδὴ 28. εἶδος ἐστίν

ἄλλων ἄλλοις τόποις γινομένων· πολλά γὰρ ζῶων εἶδη καὶ φυ-
 τῶν καὶ μετάλλων ἡμῖν ἄγνωστα, ἀλλ' ὅμως οὐχ ἥττον εἰσιν
 εἶδη καὶ ὑπὸ τὸ οἰκεῖον ἕκαστον τελεῖ γένος· οὐκ ἀναγκαῖος ὁ λό-
 γος. Ἐκεῖνα μὲν γὰρ, εἰ καὶ τέως ἀνώνομα ὡς ἄγνωστα, ἀλλ'
 5 οὖν φύσιν ἔχει καὶ γνωσθῆναι ποτε καὶ ὀνομασθῆναι, ὁπόταν ἡμῖν
 εἰς πεῖραν ἤκοιεν, καὶ δυνάμει μεθ' ἑαυτῶν ἔχουσι ταῦτα, εἰ καὶ
 μήπω ἐνεργεῖα, ὁ δὲ θεὸς πάντη ἀμήχανον ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργεῖα
 γνωσθῆναι ποτε ἢ ὀνομασθῆναι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν τοῖς ὑπ'
 αὐτοῦ γνωσθεῖσιν. Θεὸν γὰρ οὐδεὶς εἰώρακε πώποτε, καὶ οὐδεὶς
 10 γινώσκει τὸν πατέρα εἰ μὴ ὁ υἱός, αὐτὸς ὁ ἀκατάληπτος ἔφη
 θεός. Καὶ εἰκότως· εἰ γὰρ αἱ γνώσεις πᾶσαι τῶν ὄντων εἰσιν καὶ
 εἰς τὰ ὄντα τὸ πέρασ ἔχουσιν κατὰ τὸν μέγαν Διονύσιον, ἢ πάσης
 οὐσίας ἐπέκεινα καὶ πάσης γνώσεώς ἐστὶν ἐξηρημένη. Καὶ μὴν,
 εἰ κρείττων ἐστὶ παντὸς λόγου καὶ πάσης γνώσεως, καὶ ὑπὲρ νοῦν
 15 καθόλου καὶ οὐσίαν ἰδρυται, πάντων μὲν οὐσα περιληπτικὴ, πᾶσι
 δὲ αὐτοκαθόλου ἄληπτος.

Ὅτι ἐπεὶ ὁ θεὸς εἶδος, ὑπὸ τὴν οὐσίαν ὡς εἰς γένος ἀναγόμε-
 νον, ἔξει πάντως, οὐσιώδεις δὲ, διαφοράς. Εἰ τοίνυν τὸ μὲν γένος
 ἀναλογεῖ τῇ ὕλη, αἱ διαφοραὶ δὲ τῷ εἶδει, Πλάτων δὲ τὸ ἀγαθὸν
 20 καὶ κακὸν ἀρχὰς ἐτίθει καὶ στοιχεῖα, κακὸν μὲν τὴν ὕλην λέγων,
 ἀγαθὸν δὲ τὸ εἶδος, ἔσται ὁ θεὸς ἐξ ὕλης καὶ εἶδους συγκείμενος
 ἀναλόγου, τοῦτ' ἐστὶν ἐξ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. Εἰ δὲ ταῦτα ἀσεβῆ
 καὶ ἄθεα καὶ τῆς Οὐαλεντίνου δυσσεβείας ληρήματα, οὐκ ἄρα ὁ
 θεὸς εἶδος γένος ἔχων τὴν οὐσίαν.

25 Ὅτι τὸν θεὸν ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀνάγων, πότερον ὡς εἶδος εἰδι-
 φ 17= κώτατον ἢ ὑπάλληλον ἀνάγεσθαι || τοῦτον φῆς; Εἰ μὲν γὰρ ὡς
 εἰδικώτατον, πολλὰ καὶ ἄλλα γένη κατὰ ἀνάλυσιν διαιρούμενος
 ἔξει, ἕως ἂν εἰς τὸ ἀνώτατον φθάσης γένος, καὶ οὕτως μὴ μόνον
 τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας ἀρχὰς καὶ αἰτίας ὁ ἀναρχὸς καὶ ἀναί-

2. οὐχ' ἥττον εἰσιν 13. γνώσεως ἐστίν 17. Ἐν τῇ ᾠδῃ ι'
 18. οὐσιώδεις ἐν τέλει τοῦ στίχου (προστεθέντος ἀμέσως κατό-
 πιν) :δὲ 25. Ἐν τῇ ᾠδῃ ια'

τιος θεός ἔξει καὶ μερικώτατος ἔσται καὶ ἄτομος ὁ πανταχοῦ παρ-
 ρῶν καὶ τὰ πάντα πληρῶν. Εἰ δ' ὡς ὑπάλληλον φήσεις, πότερον
 ὡς προσεχὲς τοῦτο ἢ πόρρω τῆς οὐσίας; Εἰ μὲν γὰρ ὡς προσεχὲς,
 μίαν μὲν ἴσως ἔξει τὴν ἀρχὴν, ὑφ' ἣν περιληφθήσεται, θεῶν, κα-
 κεῖνα αὐθις ἐτέρων καὶ ταῦτα πάλιν πάντως ἄλλων καὶ οὕτω 5
 κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ὑμῶν ἐπ' ἀπειρον ἢ τῶν θεῶν πρόοδος ἔσται,
 ὑφειμένων τε καὶ ὑπερκειμένων, ἕως ἂν εἰς τὸ εἰδικώτατον κατ-
 αντήση. Εἰ δ' ὡς πόρρω, καὶ οὕτως ὑπὸ πολλῶν μὲν ἀρχοθήσεται
 καὶ περισχεθήσεται γενῶν, ὅμως δ' οὖν καὶ αὐτὸς ἄρξει καὶ περιέξει
 ἄλλων εἰδῶν. Καὶ τίνα ταῦτα καὶ ποῖα, εἰ ἔστι σοι λόγος συνέ- 10
 σεως, ἀποκρίθητι. Σοῦ γὰρ τοῦ ἐμβροντήτου ταῦτα λέγειν, ὡς
 ἂν, ταῦτα εἰδότες, ὡς θεοὺς καὶ ταῦτα λατρεύσωμεν, καὶ οὕτω
 μηδὲν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν πολλῶν θεῶν λατρείαν διαφέρωμεν.
 Ἄλλὰ τοῦ τοίνυν θήσομεν τὸ *Οὐχὶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν*
πληρῶ, λέγει Κύριος, καὶ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; καὶ 15
 τὸ *Ἐγὼ θεὸς πρῶτος, ἐγὼ καὶ μετὰ ταῦτα καὶ πρὸ ἐμοῦ οὐκ*
ἔστιν ἄλλος, καὶ τὸ παρὰ τοῦ Ἀποστόλου ἐν τῇ πρὸς Κορινθίους
 δευτέρᾳ ἐπιστολῇ *Οἶδαμεν ὅτι οὐδεὶς θεὸς ἕτερος εἰ μὴ εἷς καὶ*
εἶπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ, εἴτε ἐν οὐρανῷ εἴτε ἐν γῆ, ὥσπερ εἰσὶ
θεοὶ πολλοὶ, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ τὰ ἐξῆς; 20
 Ὡστε μετὰ τῆς ἀφορήτου βλασφημίας καὶ τὸ μάταιον καὶ σαθρὸν
 καὶ εὐέλεκτον ὁ λόγος ὑμῶν ἔχει. Οὐκ ἄρα τοίνυν ὁ θεὸς ὑπὸ
 τὴν οὐσίαν ὡς εἶδος ἀνάγεται.

Ὅτι εἰ ὁ θεὸς ὑπὸ τὴν οὐσίαν ἀναχθήσεται, καὶ ἰδιαίτατα δια-
 φορὰς ἔξει πάντως, ὡς καὶ ἀνωτέρω λέλεκται, καθ' ἃς εἰδοποιη- 25
 θήσεται τε καὶ τῶν ὁμογενῶν εἰδῶν αὐτῷ διακριθήσεται. Ἄλλ' αἰ
 μὲν διαφοραὶ φύσει τῶν εἰδῶν πρότεραι καὶ οὐσίαι· αὐταὶ γὰρ εἰσιν
 || αἰ τὸν ἐκάστου τῶν εἰδῶν λόγον συμπληροῦσαι καὶ αὐτὸ τοῦθ' φ.17^ε

2. ὑπ' ἄλληλον   4. ἥς   7. ἰδικώτατον   9. δοῦν
 11. ἐμβροτήτου   13. διαφέρομεν   14. θήσωμεν   18. οἶ-
 δαμεν   19. εἶπερ εἰσὶ   22. εὐέλεκτον   24. Ἐν τῇ ᾧ φ. 16
 25. ἀνωτέρω   28 αἰ τῶν   αὐτο

ὅπερ ἐστὶ συνιστῶσαι. Οὐκοῦν οὐ μόνον συγκρίσεται μὲν ὁ θεὸς ἐκ πολλῶν οὐσιῶν καὶ σύνθετός τις ὁ ὑπεραπλούστατος ἔσται θεὸς, ἀλλὰ καὶ ὕστερος εὐρεθήσεται μὴ μόνον τοῦ γένους, ἀλλὰ καὶ τῶν διαφορῶν, καὶ προσέτι γε μὴ μόνον ἐν τῷ τί ἐστίν, ἀλλὰ
 5 καὶ ἐν τῷ ὁποῖόν τί ἐστὶ κατηγορηθήσεται. Εἰ δὲ ταῦτα πάντα ψεῦδος καὶ βλασφημία ἀφόρητος, καὶ ὕβρις σαφῆς καὶ ἀδοξία τῷ ὑπεραπλουστάτῳ καὶ ἀγεννήτῳ καὶ ὑπὲρ πᾶσαν τιμὴν ὄντι θεῷ καὶ ἂ μὴδ' ἂν Μουντανὸς ἐκεῖνος ἐτόλμησεν εἰπεῖν ὁ καὶ θεὸν σύνθετον ἐκ τῶν κδ στοιχείων ἀναπλασάμενος. Οὐκ ἄρα ὁ θεὸς εἶδος.
 10 Ἄρχει μὲν οὖν καὶ ταῦτα ὡς ἀπὸ πολλῶν εἰπεῖν ὀλίγα. Τὰ γὰρ λοιπὰ καὶ πλείω ἐν ἑτέρῳ σοι τεταμίευται βιβλίῳ. Σὺ δὲ, εἰ μὲν, σωφρονήσας τοῖς παροῦσι, μετρίως ἀψαμένοις τῶν τε κατὰ σοῦ καὶ τῶν περὶ θεοῦ, μετριώτερος γένη, τό τε σαυτὸν γινώσκειν καὶ τὸ περὶ θεοῦ φρονεῖν εὖ ἂν ἔχοι, καὶ ἡμεῖς ὑπὲρ τούτου χάριν
 15 ὁμολογήσομεν τῷ κρείττονι καὶ σε τοῖς ὑστέροις εὐφρανοῦμεν, εἰ καὶ πού τοῖς πρότερον λελυπήκαμεν, δευτέρων, ὃ φασιν, ἀμεινόνων. Εἰ δ' ὁ Αἰθίοψ Αἰθίοψ ἔτι μενεῖ καὶ ὁ καρκίνος ὀρθὰ βαδίζειν οὐδέποτε εἴσεται, καὶ τὰ τέως ἀφανῆ κατάδηλα καὶ οἷον εἰπεῖν ἐπὶ δωμάτων προὔπτα τοῖς τε νῦν περιοῦσι τοῖς τ' ἐσομένοις
 20 τῶν Κρητῶν ἀνακαλύψομεν καὶ οἷον στηλογραφίαν τινὰ τῆς σῆς τερατολογίας καὶ βλασφημίας καὶ ἀμαθίας καὶ βαρβαρότητος αὐτοῖς τοῦ λοιποῦ καταλείψομεν, ὡς ἂν ἐντεῦθεν εἰδέναί ἔχοιεν μὴ μόνον ἄρα τὸν Μινώταυρον, ἀλλ' ἤδη πρὸς τούτῳ καὶ ἕτερον αὐτοῖς ἢ πατρὶς ἀνέφηνε τέρας, Γεώργιον τινὰ ἀναλφαβητοθεολόγον.
 25 + Δῶψ σοι Κύριος ὁ θεὸς ἐπιστροφὴν ἀπὸ τῆς ματαίας σου ταύτης καὶ πεπλανημένης οἰήσεως πρὸς τὸ καὶ μετρίως σαυτὸν γινῶναι : +

5. ὁποῖον εἰ 8. μὴδ' 10. Ἐν τῇ ᾧ ἐπίλογος
 12. σωφρονήσας 17. καρκίνος 18. ἴσεται 19. ἐπι-
 δωμάτων 24. ἀνέφηνε ἀναλφαβητοθεολόγον